

TRANSILVANIA.

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE

PENTRU

LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

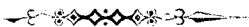
ANULŪ ALŪ XXVI-LEA

1895.

EditorŪ: ComitetulŪ AsociaȚiunei.

RedactorŪ: Z. Boiu, primŪ-secretarŪ alŪ AsociaȚiunei.

4799-1941

SIBIIŪ,

TIPARIUL TIPOGRAFIEI ARCHIDIECESANE

1895.

TRANSILVANIA.

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE

PENTRU

LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

ANULŪ ALŪ ^{= 26 =} XXV~~VI~~LEA

1895.

EditorŪ: ComitetulŪ AsociaȚiunei.

RedactorŪ: Z. Boiu, primŪ-secretarŪ alŪ AsociaȚiunei.

SIBIIŪ,

TIPARIUL TIPOGRAFIEI ARCHIDIECESANE

1895.

P 106

Motto: *Gutta cavat lapidem, non vi, sed saepe cadendo.*

Tabla de materii

a revistei „Transilvania“ pe anul 1895.

	Pag.
I. Disertațiuni, cuvântări festive, biografii și tractate literare.	
Femeea română din Transilvania, de B. Baiulescu . . .	2
Despărțemintele Asociațiunei, de Z. Boiu	35
În memoria Episcopului Ioan Popasu, de I. B. Boiu . .	45
Despre îmbrățișarea meseriilor și a comerțului, de Ioan Moța	69
Discursul Metropolitului Silvestru	131
Înscrisoarea Metropolitului Dr. Victor Mihalyi de Aps . .	144
Cuvântul de deschidere la adunarea generală din I . . . . . de I. M. Moldovanu	260
Care este femeea cea mai frumoasă? Disertațiune de I. Popescu	309, 356, 398
II. Istoriă, Geografiă și Etnografiă.	
Testamentul fundatorului Vasile Adamachi	42
Nicolae Bălcescu (schiță biografică) de C. Romulus . . .	52
Date istorice privitoare la familiile nobile române, de Ioan cav. de Pușcariu	82
Un document delat anul 1784	112 și 203
Necrologiu pentru Archiepiscopul Metropolit Silvestru al Bucovinei	129
Compendiu de Geografiă universală de T. Ciontea, recens. de St.	145
Dela congresul bisericeii ortodocse române din Transil- vania și Ungaria	166

	Pag.
Generalulă Traian Doda, (din viața generalului Traian Doda)	194, 228
Momente din viața lui Petru Maioră de D. S. Mărtină, de Em. Micu	234, 246
Raportă general despre activitatea comitetului Asociațiunei	264

III. Din viața socială.

Membri fondatori ai Asociațiunei	39
Din scóla vieței. Aforisme alese și traduse, de Ieronim G. Barițiă 46, 86, 114, 180, 238,	284
Fundațiunea Georgiă Filipă de Tășnad	65
Adunarea generală a societății pentru literatura și cultura română în Bucovina	67
Dela despărțemintele Asociațiunei, de Alex. Filipă . . .	140
Trei femei generóse	144
Societatea dómneloră române din Bucovina	171
Câte-va observări asupra commasărilor, de I. Georgescu	177 ✓
Societatea Petru Maioră	204
În ajunulă adunărei generale a Asociațiunei	226
Glasulă timpului, de Ioană Costină	234
Dela adunarea generală a Asociațiunei	272
Căsătoria civilă și cultura poporului nostru	308
Statulă nostru industrială	396

IV. Instrucțiunea publică.

Înăugurarea fundațiunei universitare Carolă I	106
Programa exameneloră publice dela scóla civilă de fete a Asociațiunei pe 1894/5	160
Scóla civilă de fete a Asociațiunei	168
Examenele scólei civile publice de fete din Sibiiă . . .	193 ✓
Despre învățămăntulă religiunei, de P. Givulescu . . .	198
Date scolare din Brașovă	201
Scóla Asociațiunei, condițiuni de priimire	243 ✓
Pentru clarificare, Dr. Ilarionă Pușcariă, vice-președinte ală Asociațiunei	316

V. Dela Academia română.

	Pag.
Fundațiunea Vasilie Adamachi	51
Sesiunea generală a Academiei Române din 1895	98, 130
Deschiderea sesiunii la 1/13 Martiū 1895	109
Premiile Lazarū, Năsturelū și Eliade	142
Scóla Ioanū Otteteleșanu, apoi premiile Adamachi	173

VI. Bibliografiă.

Apelū în cauza „Enciclopediei populare“, biroulū comit.	34
Viéta sântilorū de Titu Budu	94
Scrierile întrate	58, 94, 151, 188, 208, 243, 319, 383, 425
Concursū literarū	192

VII. Din cronica lunară.

Notițe din cronica lunară.	55, 91, 120, 149, 184, 241, 424
Fundațiunea Georgiū Barițiū	122, 189, 206, 286, 319
Fundațiunea Gojdu	170

VIII. Acte oficiale.

Procesū verbalū din ședința comitetului Asociațiunei transilvane etc. dela 6 Decembre 1894 n.	21
Procesū verbalū dela 3 Ianuariū 1895 n.	25
„ „ „ 7 Februariū 1895 n.	~~25~~ 59
„ „ „ 21 Februariū 1895 n.	94
„ „ „ 7 Martiū 1895 n.	123
„ „ „ 4 Aprile 1895 n.	151
„ „ „ 2 Maiū 1895 n.	155
„ „ „ 15 Iuniū 1895 n.	189
„ „ „ 4 Iuliū 1895 n.	209
„ „ „ 13 Iuliū 1895 n.	215
Regulamentū pentru esamenele publice dela scólele po- porale superióre și civile de fete	216 și 248

VI

			Procesă verbală dela 29 Iuliă 1895 n. (convocare și programa adun. gen. din Blajă)	Pag. 245
"	"	"	8 Augustă 1895 n.	247
"	"	"	27 Augustă 1895 n. ală adunărei generale din Blajă	287
"	"	"	28 Augustă 1895 nouă ală adunărei generale în Blajă	297
"	"	"	28 Augustă 1895 n, Comit. Asoc.	301
			Răciociniulă pro 1894 și budgetulă pro 1896	320
			Procesă verbală dela 15 Augustă 1895 n.	338
"	"	"	17 Augustă 1895 n.	339
"	"	"	20 Augustă 1895 n.	341
"	"	"	22 Augustă 1895 n.	341
"	"	"	5 Septembrie 1895 n.	384
"	"	"	24 Septembrie 1895 e.	385
"	"	"	3 Octobree 1895 n.	349
"	"	"	29 Octobree 1895 n.	426
"	"	"	14 Novembre 1895 n.	427
"	"	"	23 Novembre 1894 n.	435
"	"	"	5 Decembrie 1895 n.	437

Apare la 15 a fiecărui luni.

TRANSILVANIA

FOIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nr. 1. SIBIIŪ, 15 IANUARIŪ 1895. AnulŪ XXVI.

CĂTRĂ ONORATULŪ PUBLICŪ.

Cu 1 IanuariŪ a. c. „Transilvania“, organulŪ AsociaȚiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŪ, intră în anulŪ XXVI alŪ vieȚei sale; ear Nr. festivŪ, cu care amŪ onoratŪ iubileulŪ ei de 25 ani, credemŪ cā se află deja în mânile stimaȚilorŪ membri ai AsociaȚiunei.

CondiȚiunile de abonamentŪ se vĕdŪ pe invĕlitorea foii; ele remânŪ neschimbate ca în anulŪ espiratŪ: *pentru membrii AsociaȚiunei fōia se dă gratuitŪ*; pentru nemembri cu preȚulŪ de 3 fl. respunși dintr'odată pe anulŪ întregŪ.

Se chiamă însĕ atenȚiunea on. publicŪ asupra acelei împregiurării nōue, cā dupā conclusulŪ On. ComitetŪ dela 3 IanuariŪ n. a. c. Nr. prot. 5. *agenturite comunale, cart vorŪ aduna celŪ puȚinŪ 5 fl. la anŪ, vorŪ primi fōia gratuitŪ, ca și membri AsociaȚiunei.* Prin acĕsta, fāră multă greutate din partea particularilorŪ, fōia AsociaȚiunei se va putĕ procura aprōpe pentru tōte comunele nōstre, și poporulŪ cu atātŪ mai multŪ se va putĕ împărtăși de nutrimentulŪ ei spiritualŪ, cāci din cândŪ în cândŪ se vorŪ publica articuli destinaȚi anume pentru poporŪ.

ApelămŪ dar și la începutulŪ acestui nōi periodŪ la bunāvoinȚa on. publicŪ românŪ față cu acestŪ organŪ alŪ AsociaȚiunei nōstre, carea Ți de Ți ne dă probe despre îngrijirea sa pentru înaintarea poporului nostru pe tōte tere-nele vieȚei.

SibiiŪ 1 IanuariŪ 1895.

RedacȚiunea „Transilvaniei“.

FEMEEA ROMÂNĂ DIN TRANSILVANIA *).

„Educațiunea prin influința ce esercită asupra copilului și asupra familiei elementele, primitive a orî-cărei societăți, face moravurile domestice, inspiră virtuțile sociale și prepară minunii neaseptate, de restaurația intelectuală, morală și religiósă. Educația este, care face mărirea popórelor și menține lustrulú lorú, care întimpină decădența lorú și la trebuință le ridică din cădere“.

Dupanloup.

Índreptatu-și-a ochii „Asociațiunea transilvană“ pentru cultura și literatura poporului românú și la educațiunea și instrucțiunea femeii române din Transilvania și a înființatú o scólă superióră pentru fetițele române, pentru ca să nu se mai instrueze ele de străini și de străine, precum se deprinsese mulți părinți până acum.

Academia română de sciințe din Bucuresci din înălțimea sa pogorítu-s'a josú la căminú și a înființatú o scólă modelú: „Scóla Ottetelesanú“ pentru educațiunea și instrucțiunea femeii române.

Urmatu-s'a acestú esemplu în mai multe locuri printre români, înființându-se internate pentru creșterea fetițelorú române.

Când aceste autorități românesci de cultură și-au îndreptatú ochii lorú asupra femeii române, atunci chiămați suntem și trebuie cu toți să ne interesămú — până în straturile cele mai de josú — de educațiunea și instrucțiunea națională a femeii române.

Și pentru ce acéstă grijă deosebită?

Pentru-că femeea a fostú scutulú naționalității și alú bunelorú moravuri în totú trecutulú tristú alú națiunei române.

Aruncați o privire în istoria națiunei române și veți afla cauza, pentru ce poporulú românú, trei sute de ani stăpânitú de Goți, nu a devenitú goticú; stăpânitú mai târziu

*) Lucrarea a fostú destinată pentru Nr. festivú; dar sosindú după încheierea aceluia, o publicămú aici.

de Huni nu s'a făcutu hun, și o miie de ani stăpănită că robotarū de Maghiari, nu s'a amalgamiatu cu Maghiarii.

Și pentru ce nu? Pentru aceea că femeea română a conținutū și va conține depositulū naționalității române, alū religiei strămoșesci și alū bunelorū moravuri. Ea este sufletulū familiei; ea ne'ntreruptū este în casă; în brațele ei și în jurulū ei sunt fiii. Dela mama lorū- aū învățatū dulcea limbă românească: limba maicei lorū; dela ea aū învățatū elementele religiei lorū și tôte datinele naționale.

Décă în tristele vremuri a sciutū apēra pre fiii ei, în aceste năpăstuose timpuri trebuie se aibă grijă neadormită, ca scumpii sēi copii se nu devinā prin mulcomire răpiți.

Este o necesitate sē sciā femeea română și sē scim și noi cu toții, ce importanță are ea.

Priviți la femeea română, pe unde o vedeți ca mamă, și judecați, că sórele, de este sóre, nu încăldește precum încăldește mama pe fiii sēi.

În adevērū Dumneđeū a creatū pe omū, femeea însă l'a formatū și 'lū forméză: ea îi descéptă simțirile, descopere talentulū lui; ea 'lū forméză precum ea însași este.

Întâlnimū pre unii ómenii plăpândii ca florile, pe alții sēlbaticii ca animalele, și pe alții humanii, dulci și atrăgători. Așa îi întâlnimū, precum este mama lorū.

În firea fiilorū ca într'o oglindă veđi firea mamei lorū. Décă nu, aū avutū de mamă o crescătóre a lorū.

Mare meritū are mama, și multă recunoscință trebuie se a se arēta bunelorū mame, nu numai de fiii lorū, ci și de societate, pentru fiii cei bunii, cei virtuoși, cari aū devenitū bărbați meritați națiunei nóstre.

Pre mititelulū omū fără cunoscință, fără puteri, îlū ia în brațele sale mama, îlū descéptă, îlū desvóltă și îlū forméză, așa cum cugetă ea.

Maî târđiū copilașulū prindēndū picióre și umblāndū, ea neadormitū îlū supraveghéză, îlū apēra de cădere, de schilāvire și de furtunī, ca pe flórea cea maî gingașă. Ajungēndū copiīi

se umble de capul lor, ea-i urmăresce în totu locul, pentru ca să nu prindă năravuri rele.

Când fiil ei sunt în străinătate la scólă și nu mai sunt sub ochii ei, atunci îngrijată o vedî pe mama în tóte ȕilele, pentru ca să nu se strice fiulú seú ficea ei: să nu între în societăți rele, și mai pe sus de tóte, să nu se bolnăvescă.

Ȑiaa acolo la ei are gândulú, și nóptea somnulú nu o prinde, ci rugăciuni înalță lui Dumneȕeu, să apere pre fiil ei de totú réulú.

Caracterulú firmú alú unuí tinéru ajunsú bărbatú; voiața lui tare de a se afirma; nobleța și caritatea lui; înțelepciunea și virtuțile, ce le arată, mamei lui sunt a se atribuí.

Ea s'a îngrijitú de nobilarea simțemintelorú și de sădiirea acelorú virtuți: a nisuinței lui pentru ajutorarea frațilorú, a neamului seú și pentru iubirea deaprópeluí.

Secsú gingasiú numescú bărbaii seculú femeescú și ei se numescú pe sine seculú tare; însă se constată în vieța de tóte ȕilele, că femeea încuragéză și îndreptéză acțiunile bărbaiilorú lorú. Istoria ne arată destule esemple: Iudita, Virginia, Cleopatra, Cornelia mama Grachilorú, mama lui Stefanú celú mare etc. etc.

Femeea română privind cu ochii seí cu raȕe dulci, vorbesce la inima bărbatului ei. Femeile moștenindú supunerea și dictatura, ascultă de bărbaii lorú, și bine facú; unele însă adese se află în luptă verbală cu ei și mai totdeauna ele devinú învinse. Dar și atunci când se supunú, să credeți, că totú ele învingú.

Mare virtute potú avé femeile înțelepte; femeile cu pază la gură, cu judecată și precauțiune; atunci când fiil și ficele lorú numai vorbe înțelepte potú -auđi și fapte bune potú vedé.

Din contră, dela necrescerea și neînțelepciunea unei femei mari nenorociri potú să urmeze: stricarea moravurilorú. fiilorú ei, prin negrija de educațiunea lorú, și mai multú: ruinaarea familiei ei.

Un bărbat poate deveni stăpânit de pasiuni, și îl vedem, că nu este de compătimit, fiind-că fiul lui nu priimesc vițile lui ca moștenire, pentru că îi așază mama prin cuvintele ei cele înțelepte.

Când însă femeia mamă a devenit stăpânită de pasiuni, atunci nu numai fiul ei devine rătăciț, nenorociț, ci bărbat, casă, familia devine ruinată.

Urmărim deci două scopuri: Unul: a atrage atențiunea femeii române și acelor ce o cresc pre ea, ca de civilizațiunea modernă, de direcțiunea unei culturi naturale și a unei vieți cosmopolite, care o predică străinii, să fiă ferită și să fiă apărată prin o cultivare demnă de nenorocirea ei și a familiei sale.

Altă scop urmărim, ca femeilor române, prin educațiunea ce vor priimi ele și care o vor preda fiilor lor, să se de educațiune normală, corespunzătoare, ca se desvölte virtuți și talentele lor: voința tare, energiă și altele.

Vom scrie deci pe scurt: *o atențiune la educațiunea, la instrucțiunea, la viața casnică și la economia femeilor române.*

I. Despre educațiune.

Ce este educațiunea? „Uitați — scrie dl Toquevill — la copilul în brațele mamei sale; vedeți lumea întrăgă reflectându-se în oglinda inteligenței sale; priviți primele exemple ce lovesc privirile sale; ascultați primele lui vorbe, ce descéptă întrênsul puterile cele adormite ale cugetărei; stați de față la primele lupte, ce el are a le susține, și numai atunci veți pricepe, de unde vin progresele, obiceiurile și patimile, ce vor domina viața lui“.

Începerea educațiunii se face de atunci, de când vorbește cineva despre un nou născut; noi facem atențiune de atunci, de când copilul a ajuns la lumină. Acum îi trebuie lui nutrimentul: *lapte și aerul*. Norocose sunt sătencele, că ele fără să știă cresc copiii lor în condițiile cele

mai necesarii. Ele îi nutresc mai mult în aer; ele torc, îndrugă, merg la lucru la câmp cu copilul în brațe.

Dacă le facem o atențiune, dicem unor mame, se nu dormă cu copilul la pept, că se poate înneca și poate în urma unui vis se pună mâna pe gura lui și se-lă afe mort, precum durere se și întâmplă. Le mai dicem: Se nu lase copilul în casă se la câmp singur se numai cu alt copil mic, ca se nu fiă atacat de vre-un animal. Le mai consultăm, se țină casele lor curate.

Mamelor delă orașe le facem atențiunea: se folosescă cu copiii lor mai des aerul. Vede ori și cine, că copiii sâtenelor, a căror mame sunt rău nutrite, sunt mai grași, mai vioi și mai desvoldați. Pentru ce? Pentru că aceia s'au nutrit cu mai mult aer, decât cei delă orașe. Îngrijii, se fiă mai întâi corpul bine desvoldat, apoi spiritul.

Educațiunea spiritului se face îndată după ce trecă câte-va luni delă nascere: copilul se uită în ochii mamei sale, pare că o cunoșce; ea îi vorbesce românesce, mititelul îi ride, pare că o înțelege. Mama la sate voios îl desvoldă, îl légănă cântându; torce cu el pe brațe cântându, gătesce menajul cu el în brațe cântându românesce. Scie, că mititelul copilaș este ca un ângerel. Care e acea mamă, care se-l pôtă peștra curățenia acêșta?

Când copilașul după un an a început a prinde picior, grija mamei este și mai mare: se nu cadă, se nu se schilăvescă: din ochii ei nu-lă lasă. Eșind afară din casă 'lă păzesce: se nu cadă în vre-o apă, se nu-lă vateme vre-un animal, se nu-lă ajungă vre-o nenorocire. O mamă cu durere de inimă nu lasă copilul ei uitat, nici în grija servitórelor se în grija altor copii: ea 'lă cresce și 'lă povățuesce neîntrerupt, și bine face a îngrijii; că statistica ne arată, că din copiii până la 5 ani a patra parte se prăpădesc, și mai mult din causa mamei lor.

Ne înfiorăm când cetim despre unele mame tirane din orașele mari, cari își aruncă copiii lor, pentru ca să-și afle cineva și să-și ducă, să fiă crescuți în casa orfanilor, a copiilor găsiți. Pe aceste mame le vom caracteriza de mai rele, decât fearele sălbatice, cari îngrijesc de născuții lor.

De o educațiune serioasă a îngrijită și statul Ungariei, spre a cresce copiii dela al 3-lea până la al 6-lea an în așa numitele „Kisedovuri“ (grădini fröbeliane), de-și durere cu reserve sinistre.

Numai despre acei copii prevede legea să cresce, pe cari mama nu e destoinică să-i cresce. Pe aceia îi cresce în acele asile. Îngrijii deci să-și potta cresce mama lor. Și de nu se pôte, îngrijii, să fiă crescătorele române. Asilii pôte parochia, pôte comuna să înființeze. Altfel fragedelor odrasle li se voru tipări vorbe, cântece și datine străine de câtră acele educătore străine, și urmările voru fi triste. Grădinile fröbeliane au scopul: ca prin vorbire, jocuri, cântări și istorisiri religioase străine se formeze pe micii copii în direcțiunea, ce o au în vedere crescătorele.

Noi ținem, ori cât s'ar scrie despre acele grădini său asile, — că ar fi bune, dar mai bine, mai nevinovat, mai corespundător, mai național și mai religios îl va sci cresce adevărata mamă pe copilul ei, de cât ori care străină.

Mai ținem a trage atențiunea părinților asupra creșterii la unele principii, cari părinții nostri, fără să învețe pedagogie, le au sciut, le au folosit, și au avut urmări bune.

Respectul și ascultarea de Dumnezeu său temerea de Dumnezeu să se sădască în copilul cât de vreme, pentru că Dumnezeu ne susține și ne dă tôte darurile.

Respectul și ascultarea de părinți, de biserică și de religie, să fiă în rândul al doilea. Facem atențiune părinților, să nu se hărăiască, să nu se certe și să nu se defaime unul pe altul înaintea copiilor lor, că ei voru perde respectul și nu voru mai asculta de părinții lor, ci

voră face ori și ce de capulă loră și voră rătăci. Mama — ori ce slăbiciune ară avé bărbatulă ei ca tată de copii, sē-lă țină mai pe susă decâtă pre ea însași; căci cu ea s'au obicnuită copiii. Ea sē ție totdeauna pre tatălă copiiloră mai pe susă. Când voră fi copiii mai amenințați cu pedepsă, se fiă vorba: *te spuiă tatălur tēu*, și sē nu i părăscă de tôte nimicurile. Eară tatălă, când îi dojenescă sē nu-i spăimēnteze, ca se fugă de elă, ci sē fiă ca ună părinte.

În casa, în care nu se observă acestă principiu, va avé crescerea urmări fôrte rele. Deceptați simțulă de onôre în ei. Nică decum însē desprețulă de celă sēracă.

Deprindeți copilulă a lucra, a face căte ceva; căci se formeză deprinderea la muncă, de care voră avé necesitate în tôte viața. La păstrarea lucrurilor loră, la cruțare și curățenie sē se deprindă copiii de mică.

Cu lucruri de prisosă, cu podôbe nu-i deprindeți, fiindcă îi învêțați lucsoși și risipitori, și nu sciți, ce venite voră puté ei avé.

Deprindeți-i la ascultare și la regulă!

II. Despre instrucțiune.

Dlă Esarcu încă în anulă 1866, într'o conferență la Atheneu a ăisă: „Instrucțiunea și educațiunea sē fiă națională. Sē îngrijimă de învêțătura poporului română, ca totă individulă sē sciă cetă și scrie. Se formămă cu toți o ligă sacră și sē ne aperămă de lovirile, ce vină pe acestă terenă dela inimiă națiunei nôstre.“ Eară, ca sē nu pērdă copiii bunele moravuri, comitele C. Rosetti a ăisă: „Conformă străbuneloră tradițiunii voimă, ca se menținemă ne'ncetată strinsă legătură și alianță între biserică și scôlă; alianță sfântă și binefăcătore; căci decă scôla dă poporului instrucțiune: sciință și lumină, biserică îi dă religiositatea și morala: cultura inimei. În acestă modă numai se va putea lucra solidă și puternică la instrucțiunea și morala poporului nostru“.

Instrucțiunea seü învățătura se predă în scôlă ; se predă și puțină morală. Religiositatea însă și morala se predă în biserică și prin exemple. Pentru instrucțiune se se îngrijescă părinții și comitetul parochial, ca se aibă învățătorii corespunzători și se-lă plătescă conformu legii ; căci vrednică este lucrătoriul de plata sa, și care lucrare e mai însemnată decât luminarea minții !

Copiii dela ală 7-lea până la ală 12-lea ană trebuiesc regulatū se cerceteze scôla și dela ală 12-lea până la ală 15-lea ană au se cerceteze scôla de repetiție. Părinții sunt datori se trimită copiii lorū la scôlă, și cu deosebire mamele se-ı îndemne, se o cerceteze. Se întrebe dela învățătorulū, cum învață ei și cum se pörtă ? Ca se devină copiii mai luminați decât părinții lorū ; căci lumea se cultivază totū mai multū, și celū fără carte va fi slugă.

Pentru religiositate și morală copiii trebuiesc se cerceteze scôla de catichisațiune, în care preoții nostri, decă mai dorescū se aibă creștini evlavioși, trebuie se o ție în fie-care Duminecă, cum o ținū evangelicii cu tinerii lorū. Religiositatea se prinde și se intipăresce prin istoriôre evangelice și prin exemplulū, ce-lă vedū la părinții și la învățătorii lorū. Tragemū atențiunea mamelorū la însemnatatea religiunei și dicemū : cercetați decă ficele vóstre trimise în internate ce religiositate învață și ce exemple vedū ? ca nu cumva se peardă și din ce aū avutū de acasă. Mai dicemū mamelorū, decă din deceniū în deceniū observămū, ca religiositatea scade, causa sunt părinții ; că la ei și la învățătorii a scădutū religiunea, pentru că nu arată și prin faptă, ceea ce povățuescū ei pre copiii lorū.

Mai sunt și alții de vină, și suntemū noi cu toții, cari lucrămū pe córdă inamicilorū desprețindū ale religiunei nóstre, și totū mai avemū obrazul a striga : religiositate !

Facemū atențiunea femeii române, că ea are mare lipsă de religiune. Nenorocirea cea mai mare o întimpină în viață

femeea, care n'are religiune s'eu aceea care este indiferentă, s'eu se clătină în credință s'eu i o a răpitu tocmai bărbatul ei. Considerați, că o fetiță tineră de 16—17 ani măritându-se nu scie, cu ce bărbat devine ea legată; nu scie, ce viciuri și ce pasiune are și trebuie să-i suporte toate înjurăturile. Considerați, că ajunge mamă și cât curaj trebuie să aibă ea, că este între morțe și viață; că ea de nu va avea religiune, credință, desperază. Considerați, că mama sădesce în inima copilului dela doi ani în sus pe Dumnezeu, ea îi spune: Dumnezeu te face mare, și elu ne dă toate; să-lu ascuți, se nu faci rău.

Încredințarea fetițelor și a copiilor - la scóle în străinătate trebuie bine esaminată, ca să te convingi, în ce mână va deveni fetița ta, pentru ca se nu-i strice moravurile. Datorie are mama și tata celu puțin de 4—5 orî preste anu să-i cerceteze cu deamăruntul viața, ocupațiunea și progresul; trebuiesc părinții cât mai desu se ia informațiuni dela profesori despre progresul fiilor și alu fiicelor sale. Numai astfel se pôte îngrijii de o instrucțiune corespunzătoare.

III. Despre căsătoria fetelor române.

Ce e căsătoria? O aspirațiune la noroc, și elu vine ca racul, așa ție lumea. Căsătoria după scriptură este unu ajutoriu bărbatului și spre înmulțirea n'emuului. „Cresceți și umpleți pământul“. Condițiile sunt: bărbatul e capu mueri, muerea se asculte de bărbat. Nici nu se pôte închipui se fiă altfelu; și unde este, nu e bine; căci doi comandanți nu potu fi în familie, și bărbatul este mai maturu, mai capabilu.

Aspirațiunea femeii mai alesu răsare din impresiune și din declarația ochilor. Unde hotăresce acésta, nu ese bine, fiă și cu amoru, care ține numai câte-va luni.

Căsătoria se face după o judecată și convingere; se potrivesc fețele în năravuri, obiceiuri și datine. Tocmai din aceste motive căsătoriile micste nu esu mulțemite. La căsătorie trebuiesc cercetată: nesănătatea, deprinderea rea, vi-

țierile se nu fiă. Din contră elū se fiă înțeleptū, lucrătorū și fără pasiunī. O astfelū de căsătorie ve fi fericită. Sē sciți, că amorulū se schimbă cu iubirea de muncă. Unde e acēsta, e fericire. Voiōsă e femeea când a isprăvitū pânza, ca bărbatulū, când a finitū de aratū, de cositū și de seceratū.

Nu considerați ideile prea timpurie: femeea se fiă emancipată, sē facă ce voesce, că acestea ducū la destrămare, la nenorocire.

Nu voescū a vorbi multū despre acēstă cestiune, ci ȃicū: fetițele urmēză după șopta inimei și a ochilorū, părinții urmēză după judecata minții lorū, ei mai rarū greșescū: ascultați de părinți.

Voimū a consulta altă necesitate, anume: junii de în-suratū se împutīneză, fiindcă mergū la miliție și în rēsbōe, trecū în România și pe acolo se căsătorescū; și alții s'aū deprinsū din egoismū, ca se nu îngrijescă și de altă persōnă sēu din deprindere, ori din cauza legii industriale, care s'a întinsū prea departe, că remānū oltei sēu burlaci. Din aceste cause multe fete remānū nemăritate.

Dēcă burlacii potū trăi singuratici, despre ceea ce ȃicemū: amarū de viēta ori căruī omū singurū, atunci și pe fetiță se o crescemū așa, ca se pōtă trăi singură. Nu e nici o greutate. Vedem la sate, că o femeie tinēră remāne vėduvă, ea conduce economia cāmpului onorabilū mai departe. Așa sē se formeze și în clasa mijlocie: se pōtă deveni fetițele invēțētōre, comptabile, librare, comersante de stambe, de lipscănie, croitōre, păpucăresă, funcționare la postă, la telegrafū și în alte branșe. Și le-am datū o zestre sigură, o pāne.

IV. Despre economia casnică.

Sub acēstă numire multū, fōrte multū se pōte scrie, noi însă ne amū luatū asupra-ne a face numai unele atenționī la unele necesități ale femeei romāne din Ardélū.

Privindū femeea casnică la sate, în casă, în ogradă și la economia cāmpului, ȃicem spre laudă ei, — că cu munca ei strădalnică suntem mulțumiti. Cu menajulū ei, până la

verdețuri, încă putem fi încât-va. Le recomandăm să aibă grădină de legumi, că nu poate fi o bucătărie fără legumi. La îmbrăcăminte ei o facem atentă, că o a impeștriată, a luat manufacturi streine. Mai înainte vestmintele toate: albiturile de cânepă și in pentru ea, pentru copii și bărbat mănșitele ei le fabrica; adî multe cumpără, și bani nu curgă. Multe cumpără stambe pentru rochi, fote și materie pentru flanele, pe când mai înainte ele le lucrau. Multe nu mai facă din lână cióreci, zechi bărbatului ei, ci le cumpără; și e reu, căci formeză o deosebită cheltuială a casei.

Pentru femeile dela orașu dicem: opriți lucsul și folosiți portul național la toate sêrbătorile.

Puneți-ve pe studiu, cum veți face economia casei mai ușoră, că veți trăi mai mulțemite.

Închei aceste observări recunoscându, că despre tema folosită se poate scrie, cum a scris dlă Michelet o carte întregă, și închei cu cuvintele dómnei Dora de Istria: „Omul ca totă creațiunea 'sî are fără îndoială misiunea sa dela Dumeđu. La acéstă misiune își are și femeia rolul cel mai însemnat“.

O mulțime de nume de femei renumite atât în occidentu cât și în orientu le arată dna Dora de Istria în cartea sa despre popórele din Orientu. Ne dice: Cetiți istoria de independența a Greciei și veți afla femei renumite. Scriind despre Transilvania, arată originalitatea romanelor dela romane prin datinele păstrate de femeia română; arată curatele ei moravuri, arată contribuirea femeii române la ridicarea națiunii din decădere și arată multe virtuți ale ei. Deprinderile și obiceiurile femeii române cuprind garanța vieții naționale; femeia română are depositul naționalității și humanității. Desvoltându-le acestea, se vor desvolta și fiil ei, familia și națiunea română.

B. Baiulescu.

DIN SCOLA VIETII.

(Aforisme alese și traduse de Jeronim G. Barițiu.)

Când apare în lume un spirit mare, flău poți cunoște de pe aceea, că toate spiritele mici se aliază unanim contra lui. *Pope.*

*

Cu cât e geniul mai mare, cu cât e corpul mai frumos, cu atât i iertă lumea mai multe păcate. *Jean Paul.*

*

Cei cari dețin puterea lucră prin forță, cei slabi prin dreptul lor. *Proverbiu.*

*

Orgoliul, o inimă rea și un intelect mărginit sunt cele trei isvóre, din care derivă lipsa de bună cuviință. Celu ce nu are vre-unul din aceste defecte, greșese contra aceea ce înțelegem sub cuvântul cunoșterea lumei numai din lipsă de experiență.

*

Swift.

Gradul de mărime spirituală, pe care trebuie să-lu aibă omul, care se ne placă — e un măsurar esact al propriei nostre mărimi spirituale. *Helvetiu.*

*

Cel-ce ascéptă rugarea unui om, ce are lipsă de ajutor, a căru miserie o vede cu ochi, acela deja mediteză asupra respunsului negativ, ce-i va da. *Dante Alighieri.*

*

Mulți ómeni sunt numai pentru aceea darnici, pentru că prin aceea vor să-se copere vițuriile lor. Virtutea lor e ca sulimanul, care ascunde defectele unei feme. *Karl Munding.*

*

Ómenilor vani se nu le împărtășesci nici un secret, pentru că vanitatea e indiscretă. *Karl Munding.*

*

Insémnă a cunoște prea puțin pe ómenii în poziții publice, decât cine-va își închipuesce, că aceia observă cu atâta îngrijire purtarea noastră, încât prin aceea se se simtă îndemnați a ne face bune servicii. Unicul mijloc de a ni-i face protectori e, ca se începem a le fi noi lor folositori. * * *

*

Istoria vieții unui om e caracterul său.

Goethe.

*

Pe omū îlū îndémnă mai vĕrtosū doue lucruri: iubirea seū frica. Îlū stăpănesce deci de asemenea celū ce-î câştigă iubirea, ca și ce-lū ce-î inspiră frică, și mai adesea celū temutū află mai multă supunere și ascultare ca celū iubitū. *Machiavelli.*

*

Și omulū celū mai bunū sémēnă unū mĕrū punicū. Unū sĕmbure din elū de sigurū e, putredū. *Krates.*

*

O eróre contra buneī cuviințe ți-o iértă unū bărbatū de lume cultū mai cu greū, decât o faptă urtă. *C. Schreiber.*

*

Ómenii sunt fórte aplicați a adora ceea ce nu înțelegū; unū secret mare acesta, pe care mulți amăgitori ai genulū omenescū și-au basatū întregū noroculū înșelătoriei lorū. *Fielding.*

*

A se cunósce pe sine însuși e cea mai înaltă tréptă a înțelpciunei, a cunósce ómenii e capū de operă a prudentei, și mijloculū celū mai sigurū a se esamina pe sine însuși e de a se studia pe sine în alții. *Dela Chambre.*

*

Despre ómenii se póte afirma în genere, că sunt ingrați, schimbăcioși, ipocriți, desertori înaintea pericolului, însetați după câştigū. Până când le faci bine, îți sunt cu totul devotați, ei îți oferū sângele, averea, vieța lorū, decă necesitatea de a o face e îndepărtată; când însă ea se apropiă, ei îți întorcū spatele. De aci se nasce o întrebare: „decă e mai bine a fi iubitū, de cât temutū? ori temutū, de cât iubitū“? Eū răspundū: că arū trebui se fi și una și alta. Fiind-că însă e lucru greū a întruni pe amĕndoue, apoi e cu multū mai sigurū a fi temutū, decât iubitū, decă trebuie se te lipsești de una din acestea. *Machiavelli.*

*

Din singurătate omulū se dorește în lume și din lume în singurătate. *Emil Palleke.*

*

Natura a depusū pe ómenii sub domnia celorū doi stăpăni de căpetenie; durerea și plăcerea. Ei singuri determina ceea ce trebuie să facemū și ceea ce avem a face. *Bentham.*

*

Nimicirea totală a orî-cărui simţu egoisticu e imposibilu pentru omul singuraticu, şi dacă ea ar fi posibilă pentru generalitate, aru resulta descompunerea societăţii.

Pecky.

*

Contrastele între egoismu şi consciinţa sunt fundamentale. Prin consciinţa e a se înfrêna iubirea de sine, a se apera sê nu degenereze în egoism. Precum în edificiul lumei aspiraţiunile la aparenţă extreme ale forţei centrifugale şi centripetale producă armonia sferelor, aşa şi în vieţa socială a ômeniloru egoismul şi consciinţa producă simţul comunu.

W. Roscher.

*

Eû credû că omul, când reflectéază decă sê facă séu sê nu facă unû lucru, nu face altceva decât apreţiază, decă pentru elû e mai bine sê-lû facă, séu sê nu-lû facă.

Hobbes.

*

Uniculû motivu, prin care ômenii ar puté fi indemnaţi a fi virtuoşi, trebuie că e sentimentulû îmbinatû cu perspectiva unei fericiiri personale în viitoru.

Brown.

*

Ômenii nu laudă nici odată gratuitu şi fără egoismu. Trebuie se aibă vre-unû folosû din aceea, séu sê-lû coste ceva pe celû care îlû laudă prea multu.

Saint-Evremond.

*

Recunoscerea de regulă merge numai până la acelu punctû până ce ea serveşte în a pune în relief însuşi pe celû ce-şi es-primă recunoscerea.

K. Gutzkow.

*

Cum pôte lumea exista cu egoismulû? Aşa că 'lû pune în serviciulû ei şi i ofere plata pe care o cere elû. Sê-lû intereseze la scopurile ei, apoi pôte fi sigură de conlucrarea lui.

R. v. Ihering.

*

Natura însaşi a indicatû omulû calea, pe care trebuie sê apuce pentru ca sê câştige pe unû altulû pentru scopurile sale; e aceea a *îmbinării scopulû propriû cu interesulû străinû*. Pe acéstă formulă e basată întréga nôstră vieţa omenescă: statulû, societatea, comerçulû şi comunicaţiunea. O corporaţiune a mai multorû ômenii spre acelaşi scopu, numai aşa se pôte înfiinţa, că interesele tuturorû convergente se întêlnescû în acelaşi scopu finalû. Nici unulû pôte nu urmăresce scopulû ca atare, ci fiă-care numai interesulû séu propriû; însê coincidenţa intereselorû particulare cu scopulû

comună face, ca lucrându fiă-care numai pentru sine să lucre tot odată și pentru scop. Unde din capul locului nu există un astfel de interes, trebuie provocat în mod artificial.

*
R. v. Ihering.

Lumea nu e o idee, ci o realitate; nu mai puțin și omenimea. Acesta își are elementele sale ca și lumea. Înțeleg pasiunile. A fost problema societății a fișa aci margini, a pune în locul libertății individuale pe cea morală, ca așa să obțin rezultate pozitive și reale.

Din memoriile unui avocat.

Pasiunile și faptele omenesci se nu le condamnă, nici se rîdem de ele, ci se le înțelegem.

Spinoza.

DIN CRONICA LUNARĂ.

Un act de generositate. A. S. R. principele *Ferdinand* al României a adresat președintelui consiliului de miniștri român L. Catargiu o scrisoare, prin care i transpune suma de 20,000 lei, ca contribuție din partea sa și a principesei Maria „la aședămîntul — dice — întemeiat cu acest privilegiu de iubitul meu unchi pentru ajutorarea țăranilor”. Guvernul a mai priimit până acum dela particulari suma de 87,600 lei; ear districtele (judetele) în nobilă emoluțiune au contribuit câte 50—100,000, ba districtul Buzeului chiar 500,000 lei.

Donațiune. Dl. Ioan cav. de Pușcariu, fost membru la curtea de casație din Budapesta, a donat Academiei române o colecțiune de 1505 documente istorice, copiate parte întregi, parte în estras, din arhivele Transilvaniei.

Filantropia. I. P. S. arhiepiscop și metropolit Dr. Silvestru Morariu-Andrieviu prin o scrisoare adresată presidentei „Societății dōmnelor române” din Bucovina Elena de Popovici, arētă că va contribui în folosul internatului pentru copile câte 300 fl. în fiă-care an.

La institutul pedagogic greco-oriental român din Caransebeș s'a instituit pe anul școlar 1894/5 profesor dirigent provisor, în locul domnului Ștefan Velovanu, trecut în România, domnul Patriciu Dragalina. Profesorii provisor d. d. Iosif Bălan și Enea Hodoșu s'au numit profesori definitiv;

profesorul provisorul dl. Petru Ionescu, în fine profesorul definitiv și medic seminarialul Dr. C. Popasu.

Distincțiune. La anulul-nou dl. ministru r. rom. de culte și instrucțiune publică Tache Ionescu a fost distins cu insigniile de mare oficer al ordinului „Stéua României“.

Librăria românească în Macedonia. Doi Români macedoneni au cerut și au și obținut concesiunea autorităților, a deschide în Monastir librăria românească, — cea d'antăiu instituțiune de acest fel în Macedonia.

Președintele ligii culturale, dl. V. A. Urechidă, a primit de Anulul-nou, totdeodată și onomastica sa, peste 3000 bilete de gratulare, apoi sute de epistole și depeșe telegrafice din România, Ungaria, Italia, Franca, Belgiu, Spania, Portugalia etc., parte mare dela bărbați de pozițiune și renume. Români macedoneni l'au dăruit cu un călămar de argint filigran în formă de corabiă, și un păneru totu de argint, ambe lucrute de argintari macedo-români. —

Descoperire însemnată. Făcându-se pe moșia Măgurele de lângă Bucuresci nisce astupături de bălți și cărându-se pământ din altă parte, s'au aflat nisce urne cu cenușă, precum se pare urme de gropi dinainte de creștinism, și s'au luat măsurile de lipsă pentru cercetarea științifică a acestor descoperiri.

Număr festiv al revistei „Vatra“. Din incidentul cununiei de argint a părechei regale române librăria din Bucuresci C. Sfetea a edat revista „Vatra“ într'un Nr. estra-ordinar de mare eleganță. Regina Elisabeta a dat pentru Nr. acesta un autograf, care e reproduș în facsimile.

Fundațiunea „Găletariu“. După „Biserica și Școla“ proprietarul din Tela (lângă Lipova) Toma Găletariu a făcut bisericeii și școlei gr. or. române de acolo o donațiune de 12,000 fl. spre ajutorirea și susținerea acelor instituțiuni.

Totu asemenea a lăsat răposatul episcop din Lipova David P. Simon bisericeii de acolo 1000 fl., chorului bisericesc din locu 200 fl. și societății de lectură 100 fl., cari donațiuni veduva Maria Simonă născută Marienescu neamănatu le a și realizat.

Onore nobililor fundatori! —

Contra esposiției milenare ungare. Representanța comunală a Brașovului a rieptat cu voturi unanime propunerea magistratului: de a se vota pentru participarea Brașovului la esposiția milenară

1500 fl., și a motivată rejektarea cu aceea, că spesele, ce s'ar face, sunt nefructifere. Motivele politice, ce s'au adusă din partea mai multoră vorbitori (Dr. Lurtz, Dr. Schnell, Dr. Mureșană, Pușcariă ș. a.), reprezentanța nu le a priimită, dar acelea cumpenescă fôrte multă. —

Despărțământulă Brașovă ală Asociațiunei, convocată pe 27 Decembre 1894 la adunarea sa generală anuală, din cauza nefntrunirei membriloră, n'a putută țină adunarea acêsta. Adunarea apoi a fostă convocată pe altă termină, adecă pe ziua de 8/20 Ianuariă c., când s'a și intrunită și a resolută agendele sale în regulă.

— Ne abștinemă de oră-ce observare, ca se nu dămă ansă la învinuiră premature față cu despărțământulă, care nu fără cuvântă pörtă Nr. 1.

La ședința festivă a Academiei de sciințe din Petropole, ținută la 19 c., spre marea bucuriă a membriloră aceleia și a totă poporulă, a participată și tinărulă împărată *Nicolaă II.*

FONDULŪ GEORGIŪ BARIȚIŪ.

Transportă din Nr. 11. 1894. 1628 fl. 31 cr. și 9 lei.

Lista Nr. 61. Moise Moșoiu 1 fl.; Ilariă Plotogea 50 cr.

Suma 1 fl. 50 cr.

Lista Nr. 62. Ioan Vodă; Moise Micu câte 1 fl.; George Guimană; Savu Radu; Teodoră Pușcariă; Ioană Manecută; George Calea câte 50 cr.; George Lazaroă; Ioană; Bucură Bălană; Nicolaă Praoveană; Susana Micu; Ioană Rulea Pașcu; Pantelimonă Ticoă câte 20 de cr. toți din Poiana-Mărului. Suma 5 fl. 70 cr.

Lista Nr. 63. Ioană Pulbere 50 cr.; George Martiană 20 cr.; George Martiană 20 cr.; Avram Todorache 30 cr.; Ună binefăcătoră din Holbavă 1 fl. 13 cr.; Ioană Stănișoră 10 cr.; Iacob Rök 30 cr.; toți din Holbav. Suma 2 fl. 53 cr.

Lista Nr. 64. Colectante Iacob Zorca: Iacob Zorca, notariă 3 fl.; Iacob Zorca, preot 1 fl.; Tomă Dragoșă, învățatoriă; Ioană Podariă, învățatoriă; Vasile Beleiă, primariă; Tomă Potcovă, colectoră; George Zorca, cassariă, câte 50 cr.; Ioană Stancioă, economă; Stefană Zorca, economă; Cipriană Potcovă, v.-primariă, toți câte 30 cr.; Zacheă Zorca 25 cr.; toți din Vlădenă.

Suma 7 fl. 65 cr.

Lista Nr. 72. Colectante Ioanū Cențu, parochū: Moise Reșianū, primarū; Ioanū Nicolaū Buzea, economū; Ioanū Nastase Benga, economū câte 50 cr.; Stoica Resianū, economū 30 cr.; George Arișianū, economū; Petru Arișianū, economū; Iosifū Țeposū, economū, toți câte 20 cr.; Nicolaū Țeposū, economū 10 cr., toți din Șirnea. Suma 3 fl.

Lista Nr. 473. Emilū Popū, proprietariū în Bobohalma 3 fl.; Ioanū Mărgineanū, parochū; Biserica gr. cat.; Augustinū Chețianū câte 1 fl.; Colecta dela poporulū din Bobohalma 1 fl. 30 cr.; Vasiliū Stroia, economū; Ioanū Dolcoș, economū câte 20 cr.

Suma 7 fl. 70 cr.

Lista Nr. 474. Despărțemântulū XXXII: 20 fl.; A. Zăhanū, avocatū 2 fl.; Sim. Caluțiu, avocatū; Iacob P. Macaveiū câte 1 fl. Suma 24 fl.

Lista Nr. 475. Petru Nireșteanū, parochū gr. cat. în Ernot; Alecsandru Crăciuneanū, proprietariū 50 cr.

Suma 1 fl. 50 cr.

Lista Nr. 476. Daniil de Tamaș 1 fl.

Suma 1 fl.

Lista Nr. 477. Moise Birtolomū, proprietariū 5 fl.; Ioanū Anca, parochū gr. cat. 2 fl.; Ioanū Bandea, notarū cerc.; Iosif Socolū, preotū gr. cat. în Sascud; Silvia Socolū, elevă în Blajū; Vas. A. Milianū câte 1 fl.; Petru Popū, parochū gr. or. în Cerghidulū mare; George Munteanū, proprietariū în Lascod câte 50 cr.; Teodorū Găinarū lui Costandinū din Sascud; Trifanū Șerbanū; George Susea lui Vasii; Simeonū Crăciunū a lui Ioanū; Oprea Andronică Crăciunū câte 20 cr.; Gira Manasie; Mozes Hermann din Lascod; George Gira a lui Ioanū; Vasilie Găinarū Coșierii din Lascodū; Ioanū Stef a lui Magidonū; Lindenbaum Isac din Lascodū; Michailū Crăciunū a Opri din Lascodū; Stefanū Șerbanū câte 10 cr.

Suma 13 fl. 80 cr.

Lista Nr. 478. Iosifū Barbulū, parochū în Blajelū 1 fl.; Zacheiū I. Sas în Blajelū 50 cr.; Gavriilū Florianū, învățătorii în Blajelū 40 cr.

Suma 1 fl. 90 cr.

Lista Nr. 487. Sofronū N. Oprea; Emiliū Frâncu; Ioanū Oprea, jude în Șomfaleū, câte 1 fl.; Sonu F. Popū 2 fl.; Ananie Frâncu; Teodorū Frâncu câte 50 cr. Suma 6 fl.

Lista Nr. 488. Ioanū Marianū, parochū gr. or. 1 fl.; Dionisiū Boieriū parochū gr. cat. 50 cr. Sūma 1 fl. 50 cr.

Transportū 1706 fl. 09 cr. și 9 lei.

Colectante directorulū despărțământulū dlū V. Zēhanū, advocatū in D. St. Martin.

Sibiū, 28 Decembre 1894.

BIBLIOGRAFIĂ.

Numărū festivū alū „Transilvaniei“ 1868—1894. „Transilvania“. Fôia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românū, la Iubileulū seū de 25 ani. Cu portretele președinților Asociațiunei și ale redactorilor eșiți din viață. Editorū: Comitetulū Asociațiunei. Redactorū Z. Boiu, prim-secretariū alū Asociațiunei. Sibiū, tipografia archidieceșană 1895.

Date istorice privitoare la familiile nobile române. Culese de I. cav. de *Pușcariū*. Publicate sub auspiciile Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românū. Partea II. Sibiū, tipariulū tipografiei archidieceșane, 1895. Prețulū p. II. 4 fl. seū 8 lei; ambe părțile la olaltă 5 fl. seū 10 lei.

„Țēra noastră“. Descrierea părților Ardealulū dela Mureș spre mēdăși și valea Mureșulū, de *Silvestru Moldovanū*. Sibiū, tipografia archidieceșană 1894.

Compendiū de Geografiă universală, de Teodorū *Ceontea*, profesorū preparandialū. Edițiunea III. Prețulū 1 fl. 50 cr. Aradū, tipografia dieceșană, 1895.

Din „Romänische Jahrbücher“. a apărutū fasc. VII—XII pe lunile Iuliū-Decembre 1894 cu cuprinsū fôrte bogatū, dar aducēndū totdeodată anuniulū întristătorilū, că cu numērulū acesta scrierea periodică încetēză. —

„Lumina“. Organū eclesiastico-didacticū, socialū și literarū. Apare de doue ori pe lună in Giula. Redactorū respunđ. D. Voniga.

Diarū noū. Cu 1 Ianuariū a. c. apare in Orēștiā, tipografia „Minerva“, o fôia septemānarā cu titlulū „Revista Orēștiei“, editura d-lui Aurelū Popoviciū-*Barcianu*, direcțiunea d-lui Dr. Silviū *Moldovanū*. Fôia se va ocupa cu cestiunile soțiale, economice și culturale ale poporului nostru. — Ambelorū diare nouē sincerele nōstre gratulări!

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 459—1894.

Procesul verbal

din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu la 6 Decembrie 1894 n.

Președinte: Dr. Ilarionu Pușcariu, vice-președinte.

Membrii prezenți: I. Hannia, I. V. Russu, I. Papiu, P. Cosma, L. Simonescu, I. St. Șuluțiu, Z. Boiu, I. Crețu și Dr. C. Diaconovici.

Secretariu: Dr. V. Bologa.

Nr. 215/438. Ioan Căndrea, student în clasa a VIII gimn. în Beiușiu și stipendist al Asociațiunii din „fundațiunea Bașota”, cu datul 3 Novembre 1894. Legitimază sporiul său de studii pro 1893/4, și cere să i se acorde stipendiul și pro 1894/5.

Legitimarea servește spre scire, stipendiul i se lasă în folosință și pro 1894/5.

Nr. 216/439. Direcțiunea despărțământului Asociațiunii din Sighișoara, cu datul 6 Novembre 1894. Nr. 9, transpune protocolul primei adunări generale a despărțământului acelaia, ținute în Sighișoara la 20 Septembrie a. c., dimpreună cu 44 fl. taxe de membri încasate la acea adunare.

Din cuprinsul protocolului se constată următoarele:

a) s'a înscris de membri noi ordinari ai Asociațiunii d-nii: Demetriu Moldovanu, protopop în Sighișoară; I. Șandru, senator; Demetriu Dragoș, proprietariu în Ferihaz; Nicolau Fleșer, măsariu în Saschiz; Vasile Urdea, cocociariu în Sighișoara; Zacharie Ganea, preot în Ferihaz, solvind taca de câte 5 fl. pro 1894, totalu 30 fl., ear 14 membri ajutatori cu 15 fl. 50 cr., în totalu 45 fl. 50 cr., din care sumă 44 fl. s'a transpus aici;

b) s'a decis să se țină procsimă adunare generală a despărțământului în comuna Ferihaz;

c) s'a autorisat comitetul despărțământului, să înființeze agenturi comunale pe teritoriul despărțământului, conform §. 22 din Regulament;

d) s'a autorisat comitetul, să aranjeze iarna viitoare o petrecere în favorul despărțământului;

e) s'a însărcinată comitetul, se pună la cale înființarea unei fundațiuni pentru ajutorarea meseriașilor;

f) s'a alesă cu aclamațiune de actuară ală comitetului ace-lui despărțământă dlă Zacharie Ganea, preotă în Ferihaz.

Protocolulă servește spre scire cu aprobare, afară de punc-tulă e) referitoriulă la înființarea fundațiunei pentru ajutorarea me-seriașilor, ceea ce nu cade în sfera de competență a despărțăm-inteloră Asociațiunei, în sensulă Statuteloră și Regulamentului; priimirea sumei de 44 fl. tacse de membri pro 1894. se adevărește, ear dni: D. Moldovană, I. Șandru, D. Dragoș, N. Fleșer, V. Ur-dea și Z. Ganea, înscriși de membri noi, se declară de membri ord-inari ai Asociațiunei și se provădă cu documentulă de legitimare până la procsima adunare generală a Asociațiunei.

Nr. 217/441. Onoratulă Inspektoratulă regiulă de scóle din co-mitatulă Sibiiului, cu datulă 15 Novembre 1894. Nr. 1211, trans-pune anumite blanchete, ca se facă direcțiunea scólei civile de fete a Asociațiunei consignarea obiecteloră, cu carilă eventuală doresce să participe acestulă institutulă la esposiția regnicolară, ce se va deschide în Budapesta la 1896.

— De óre-ce scóla de fete a Asociațiunei nu participă la numita esposițiune, se restituie blanchetele onoratuluiă inspektoratulă.

Nr. 218/444. Dlu Vasilie Sfetea, preotă în Brașovulă, cu da-tulă 23 Novembre 1894. cere să se creeze din mijlócele disponibile ale Asociațiunei unulă stipendiulă și să se acordeze ficei sale Maria, absolventă a preparandiei pentru scólele elementare din Clujulă, de presentulă elevă la preparandia pentru scólele civile din Budapesta.

— Cererea de astădată nu se póte încuviința, nefindulă pre-vădutulă unulă asemenea stipendiulă în bugetulă; la cas însă decă va cere necesitatea îngrigire de sucrescență pentru corpulă didacticulă la scóla de fete a Asociațiunei, se va presenta o propunere în acestulă obiectulă la procsima adunare generală.

Nr. 219/449. Dlu Iuliu Vuia, învățatoriulă în Banatulă-Comloș, cu datulă 16 Novembre a. c. mulțemesce pentru ajutoriulă, ce i-s'a pusulă în vedere prin scripta acestui comitetulă din 1. Novembre a. c. Nr. 430, cu privire la tipărirea opuluiă seilă: Istoria scólelorulă române dincóce de Carpați, și cere totodată să i-se deie spre folo-sință anumite opurilă din biblioteca Asociațiunei.

— Spre scire. În ce privesce împrumutarea opurilorulă din biblioteca Asociațiunei, — după-ce §. 6. diu Regulamentulă pentru

folosirea bibliotecii nu permite să se împrumute afară de localul Asociațiunii opurile de valoare mai însemnată, cari nu mai ocură în comerțul de cărți, precum sunt și cele cerute — dorinței suplicantului nu se pôte satisface.

Nr. 220/450. Direcțiunea scôlei de fete a Asociațiunii cu datul 30 Novembre 1894. Nr. 129. raportéză cu provocare la hârtia acestui comitetu din 4 Octobre a. c. Nr. 404, că pentru prevederea gimnasticeii la scôla de fete pro 1894/5. a angajatü și întrodusü în oficiu cu începutulü lui Novembre c. n. pe domnișóra Minna Wagner, profesórá de gimnastică la scôla superióră de fete evangelică din locü, pe lângă remunerație anuală de 100 fl.

— Spre scire cu aprobare.

Nr. 221/454. Bibliotecariulü Asociațiunii cu datul 5 Decembre a. c. presentă nota din 13 Novembre a. c. dela Institutulü tipografic din locü, despre 50 fl. 95 cr. pentru opurile procurate în urma conclusulü acestui comitetu din 1 Novembrn c. Nr. 212, și împărtășesce totü odată, că următóarele opurü fucuviințate a se procura :

1. I. Creangă : Scrierile lui.
2. G. Popü : Horia, tragedie.
3. Shakespeare : Regele Ioanü.
4. Gr. Ventură și V. Leonescu : Traianü și Andrada, și
5. A. D. Xenopolü : Istoria Romanilorü din Dacia Traiană, — nu s'au pututü procura, de óre-ce nu se mai află până la aparițiunea altei ediții.

— Nota despre 50 fl. 95 cr. se transpune oficiulü de cassă spre achitare; ear opurile neprocurate încă se ținü în evidență pentru a se procura la timpulü seü.

Nr. 222/455. Dlü Alimpiü Barbolovicü, vicariulü Silvaniei și directorulü despărțemântulü Asociațiunii de acolo, cu datulü 4 Decembre a. c. Nr. 10. transpune cererile invetătorilorü pensionați Vasile Popü și Ioanü Giurcutü din Marca, pentru câte unü ajutoriü pe séma fiilorü lorü invetăceii meseriași.

— Nefiind de astă dată ajutóre vacante la Asociațiune cu asemenea menire, cererile se restituie petențilorü, ca să le înainteze aici când se va publica concursü pentru conferirea ajutórelorü de acéstă natură.

Nr. 223/456. Dlü I. M. Moldovanü, presidentulü Asociațiunii, cu datulü 5 Decembre a. c. transpune spre deciderie epistola dlui

advocatū Vasile Harșanū dto Sibiiū, 26 Augustū 1894, referitōre la vinderea realităților din lăsămēntulū fericitulū Avram Iancu din Vidra de susū.

— După-ce cuprinsulū epistolei nu corespunde stărei faptice a lucrulū, de ȳre-ce comitetulū nu intenționēzā a vinde casa fericitulū Iancu, epistola se pune ad acta.

Nr. 224/458. Cu același datū dlū președinte alū Asociațiunei transpune hārtia dlui Vasiliū Rațiū, vicariulū Făgărașulū și directorulū despărțēmēntulū Asociațiunei de acolo, dto 22 Novembre 1894, prin care se notificā împărtășirea dnei Zinca Romanū, soția fericitulū avocatū Ioanū Romanū din Făgăraș, cā este hotărītā se împlinēscā dispozițiunea testamentarā a soțului seū de piā memoriā cu privire la 2 stipendii ā 60 fl. la anū pentru scolarī gimnasiali, și anume în modulū următorii: după-ce deocamdatā nu pōte depune capitalulū întregū, ce 'lū represintā sumā celorū dōue stipendii de 120 fl., se obligā a solvi suma stipendiilorū și a o pune la dispoziția acestui comitetū în totū anulū anticipative; ear capitalulū fundaționalū pentru siguranță se obligā a-lū întabula în loculū prim și cu spesele sale proprii pe casele sale din Făgăraș.

— Marinimosulū ofertū alū dnei Zinca Romanū, soția fericitulū avocatū Ioanū Romanū din Făgăraș, întru esecutarea dispozițiunei testamentare a soțului seū de piā memoriā cu privire la 2 stipendii ā 60 fl. la an pentru scolarī gimnasiali, se primesce cu mulțemitā, rugāndu-o ca sē deē declarația recerutā, în sensulū nobilei sale hotăriri, ca sē se pōtā efeptulū întabularea.

Nr. 225/457. Dlū Iosif Gomboș, candidatū de preotū și proprietarū în Vidra de susū, cu datulū 2 Decembre a. c. la invita-reā presidialā din 22 Novembre a. c. Nr. 442. comunicā informați-unī detaiate cu privire la realitățile Asociațiunei din lăsămēntulū fericitulū Avram Iancu și cu privire la comorile, ce s'ar fi aflatū pe teritoriulū acestorū realități.

— Informațiunile servescū spre scire cu mulțemitā și sē transpunū delegatulū în cestiune dlui Dr. V. Preda, avocatū în Cāmpeni, spre orientare.

Nr. 226/. În postulū de medic la internatulū scōlei de fete a Asociațiunei, în loculū fericitulū Dr. Ioanū Moga, substituitū până acum prin dlū Dr. H. Süssmann, fisic comitatens,

— Se institue cu începere dela 1 Ianuariū 1895. dlū Dr. Ilie Bēu, pe lângā remunerația de până aci; ear dlui Dr. H. Süssmann

se exprimă mulțămită pentru bunele servicii prestate institutului nostru ca medic substitut.

Nr. 227. Pentru verificarea procesului verbal

— Se designează membrii: Z. Boiu, P. Cosma și Dr. C. Diaconovici.

Ședința se încheie.

D. u. s.

Dr. Ilarionu Pușcariu m. p.,
v.-președinte.

Dr. Vasile Bologa m. p.,
secretariu II.

Verificat. Sibiu 12 Decembrie 1894 n.

Z. Boiu m. p.

Dr. C. Diaconovici m. p.

P. Cosma m. p.

Procesul verbal

din ședința comitetului „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută în Sibiu la 3 Ianuarie 1895 n.

Președinte: Dr. Ilarionu Pușcariu, vice-președinte.

Membri prezenți: I. Hannia, I. Papiu, P. Cosma, L. Simonescu, I. St. Șuluțiu, Z. Boiu, I. Crețu și Dr. C. Diaconovici.

Secretari: Dr. V. Bologa.

Nr. 1/483/1894. Dl. Ioan Papiu Popu, protopop greco-cat. în Riciu (Silvania), cu datul 10 Decembrie 1894. relatează în firul hârtiei acestui comitet din 18 Septembrie 1893 Nr. 430, că a ridicat și sfințit la ziua St. George din 1894. pétra monumentală la mormântul fericitului Ioan Gallian, spre care scopul s'a trimis de aici cu datul amintit 50 fl.

În legătură cu acesta declară, că prin întemeierea fundației „Galliane” fericitul Ioan Gallian a avut intențiunea: „ca numai elevi de religiunea gr. cat. să folosescă stipendiul”, care în trecut s'a votat și tinerilor de religiunea gr. or., din care incident regretă, că s'a călcat intențiunea directă a testatorului preot gr. cat., și protestează, de a se ignora caracterul confesional al fundației.

Cere deci, „ca numai la tineri de religiunea gr. cat. să se conferescă stipendiul, ceea-ce se se pună și între condițiunile de concurs”.

În sfârșit arătă cu numele familiile înrudite cu fericitul Ioan Gallian și prin urmare îndreptățite primo loco la beneficiul fundațiunei, pe lângă cererea, să se alătore și păstreze la celelalte acte fundaționale.

— Raportul despre rădicarea monumentului la mormântul fericitului Ioan Gallian în comuna Tușnad-Sărvad, servește spre plăcută scire, și se exprimă mulțemită dlui Ioan Papiriu Pop pentru binevoitoriul serviciu adus comitetului în acel scop.

În legătură cu acesta se decide: să se roge oficiul parochial gr. cat. din Tușnad-Sărvad, ca se binevoiască a lua sub scutul și îngrijirea sa monumentul fericitului de piă memoria Ioan Gallian.

Încât privește însă protestul și cererea dlui I. Papiriu Pop, „ca să nu se ignoreze caracterul confesional al fundațiunei“ și ca prin urmare „numai la tineri de religiunea gr. cat. să se conferescă stipendiul“, ce s'a creat din acea fundațiune, — comitetul nu o poate accepta, având datoria a se ține scrict de literele fundaționale, cari, întru benecuvântata memoriă a fericitului, n'au dat caracterul confesional fundațiunei, în care casă Asociațiunea nici n'ar fi putut primi administrarea ei, ci prescriu expres în acest punct următoarele: „din interesele obvenitoare după giurstări (ale capitalului fundațional) să se dea stipendii tinerilor studenți pe la gimnasiile în patria mea Transilvania frecventatori, cari sunt lipsiți de toate mijlocele subsistenței și voru avé comportanță religioasă, morală și calculi buni, legitimați cu testimoniile scolastice. — Aci voesc, a se preferi rudeniile și neamurile mele din familia „Pop“ și „Anton“, cu acea însă observare, ca și dênșii se fiă înzestrați cu recerințele mai sus citate și în comparațiune cu alții străini vor avé preferință neamurile mele. — decât vor produce calculi mai buni seú asemenea altora“. —

Nr. 2/410 1894. Se presentă cererile întrate la concursul publicat sub Nr. 410/1894. cu terminul până la 20 Decembre 1894. pentru conferirea stipendiului de 60 fl. din fundațiunea „Galliană“, și anume dela tinerii studenți:

Ioan Moga, cl. VIII. gimn. Sibii; Demetriu Tit. Perția, cl. VIII. gimn. Sighișora; Ilie Oana, cl. VIII. gimn. Brașov; Ioan Ciulei, cl. VII. gimn. Brașov; Ieronim Balu, cl. VII. gimn. Brașov; Nicolae Petra, cl. VII. gimn. Sibii; George Cuteanu, cl. VI. gimn. Sibii; Leontin Drăgan, cl. VI. gimn. Năsăud; Victor Petric, cl. VI. gimn. Blaj; Ioan Trifu, cl. VI. gimn. Blaj; George Naneș, cl. VI. gimn. Brașov; George Repede, cl. VI. Blaj;

Octav. Sglimbea, cl. VI. Braşov; Ioană Comaniciu, cl. V. gimn. Braşov; George Bărbat cl. V. gimn. Sibiu; Ioană Şuteu cl. V. Năşeu; Marian Popa, cl. V. gimn. Blaj; Ioană Borgia cl. V. Sibiu; Virgil Comşa cl. V. Braşov; Liviu Horşa, cl. V. gimn. Blaj; Ioană Romoşan, cl. IV. gimn. Sebeş; Victor Maior cl. IV. gimn. M.-Oşorhei; Emiliu Rus, cl. III. gimn. Blaj; Ilie Minea, cl. III. Braşov; Nic. Şoneriu cl. III. gimn. Braşov; George Lupşa, cl. II. reală. Deva; Aron Costea, cl. II. gimn. Brad; Ioană Albion, cl. I. gimn. Bistriţa; Ioană Simulescu, cl. I. gimn. Brad; Maria Cadariu, cl. I. civ. Turda; Ilie Popa, cl. I. civ. Timişora; Vasile Stanu, cl. I. gimn. Cluj; Aug. Coman, cl. I. gimn. Sibiu şi Traianu Papiriu Popu, cl. II. elementară în Şimleu.

Stipendiul de 60 fl. la an din fundaţiunea „Galliană” se votază unanim tinerului Ilie Oana, stud. în cl. VIII. gimnas. în Braşov, având a-lu folosi dela începutul anului scolar curent.

Nr. 3/460 1894. Direcţiunea despărţământului Asociaţiunei din Brană cu datul 6 Decembre 1894. Nr. 35. transpune protocolul adunării generale alu despărţământului acelaia, ţinute în comuna Vlădeni la 21 Octobree 1894, dimpreună cu 133 fl., tacse de membri pro 1894 şi restante.

Din cuprinsul protocolului se constată următoarele:

a) s'a cetit o *baladă istorică* din trecutul comunei Vlădeni, de preotul Iosif Comănescu;

b) s'a aprobat raportul despre activitatea comitetului pro 1894, şi i s'a dat absolutoriu;

c) s'a aprobat raţiociniul despărţământului pro 1894, şi s'a votat bugetul pro 1895;

d) s'a încasat dela 23 membri ordinari tacsele pro 1894 şi unele restante, în total 115 fl.;

e) s'a înscris de membri noi ordinari ai Asociaţiunei dñi: Iacob Popa, notariu în Şimon; Acseste Moşoiu, notariu în Pórta şi Ioană Gavrilescu, preot în Ţintari, solvind câte 5 fl. tacsă şi câte 1 fl. pentru diplomă, total 18 fl.;

f) s'a încasat dela membri ajutatori 64 fl. 56 cr., care s'a reţinut pentru trebuinţele despărţământului, car celelalte tacse în sumă de 133 fl. s'a transpus la cassa centrală;

g) ca delegaţi ai despărţământului la adunarea generală din 1895. s'a esmis dñi: Dr. Iancu Meţian şi Iacob Zorca;

h) s'a decis să se ţină procsina adunare generală a despărţământului în Tohanul vechiu.

— Protocolul servește spre scire cu aprobare, se recercă însă direcțiunea despărțământului, să dea deslușiri, cu ce scop s'a reținut considerabila sumă de 64 fl. 56 cr., ceea ce nu s'a motivat nici în protocolul nici în bugetul, în sensul §§. 14—20, din Regulament; membri noi înscriși, anume d-nii: Iacob Popa, Acsente și Ioan Gavrilescu se declară de membri ordinari ai Asociațiunei și se provéd cu documentul de legitimare până la procsima adunare generală a Asociațiunei; suma de 133 fl. taxe de membri ordinari pro 1894 și restante, s'a priimită cu mulțemită.

Nr. 4/462—1894. Dl. N. Garoiu, directorul despărțământului Asociațiunei din Branu, cu datul 9 Decembre 1894. transpune 20 fl. 38 cr. pentru fondul „George Barițiu“, pe lângă restituirea listelor de colectare Nrii 61, 62, 63, 64 și 72.

— Spre scire cu mulțemită, pe lângă observarea, că listele respective s'a transpusă la redacțiunea „Transilvaniei“, spre publicare.

Nr. 5/467—1894. Direcțiunea despărțământului Asociațiunei din Sibiu, cu datul 10 Decembre 1894. așterne protocolul subcomitetului din 18 Octombrie 1894, dimpreună cu protocolul adunării generale a despărțământului, ținute în Ognă-Sibiului la 21 Octombrie 1894.

Din cuprinsul protocolului subcomitetului se constată, că s'a luat la timp dispozițiile necesare pentru ținerea adunării generale a despărțământului.

Din cuprinsul protocolului adunării generale a despărțământului se constată următoarele:

a) s'a luat spre scire raportul subcomitetului despre activitatea despărțământului pe anii 1893 și 1894;

b) s'a declarat de vacant postul de director al despărțământului, prin acela și un loc de membru în subcomitet, în urma greului morb, de care suferă directorul despărțământului dl. Nicanor Frateșiu, protosincol și asesor consistorial, și s'a înțregit, alegându-se în acea adunare director: Ioan Papiu, protopop în Sibiu, ear vice-director: Leontin Simonescu, secretariu metropolitan;}

c) s'a citit disertațiunea „Munca și prețul ei“ din partea dlui Dr. Petru Șpan, profesor seminarial;

d) s'a votat bugetul despărțământului pro 1895;

e) s'a autorizat subcomitetul, se îngrijescă de numirea delegaților despărțământului pentru adunarea generală a Asociațiunei

din 1895, și pentru designarea locului și timpul procsimei adunări generale a despărțământului;

f) s'a îndrumat subcomitetul a stăruii, ca să se înființeze *agenturi* prin comunele mai de frunte ale despărțământului conform §. 22 din Regulament;

g) se recercă comitetul central al Asociațiunei, ca se dispună următoarele:

în „Transilvania“, organul de publicitate al Asociațiunei, să se publice și lectură ușoară pentru popor din sfera economiei de casă, industriei și comerțului;

ca se priimască fiă-care agentură comunală un exemplar din „Transilvania“, care va aduna la an cel puțin 5 fl. spre scopurile Asociațiunei;

h) s'a statorit două premii à 12 fl. 50 cr., pentru doi învătători de pe teritoriul despărțământului, cari în decursul anului 1895. vor cultiva legumăritul în grădina scolei conduse de ei și vor dovedi în această privință cele mai bune succese;

i) s'a dat absolutoriu subcomitetului pro 1893 și 1894;

k) s'a încassat următoarele taxe: dela 7 membri ordinari vechi pro 1894, 35 fl.; dela dl Isaia Popa, preot în Oghna Sibiiului, înscris de membru nou, 5 fl.; dela 65 membri ajutători 38 fl. 75 cr.; cu totul: 78 fl. 75 cr.

— Protocolul subcomitetului din despărțământul Sibiiului dela 18 Octobrie 1894, dimpreună cu protocolul adunării generale a despărțământului, ținute în Oghna-Sibiiului la 21 Octobrie 1894, servește spre scire cu aprobare; dl Isaia Popa, preot în Oghna-Sibiiului, înscris de membru nou, pe lângă solvirea taxei de 5 fl. se declară de membru ordinariu al Asociațiunei și se prevede cu documentul de legitimare până la procsima adunare generală.

În legătură cu acestea, la recercarea adunării generale a despărțământului Asociațiunei din Sibiiu, se decide:

a) redacțiunea „Transilvaniei“, organul de publicitate al Asociațiunei, se îndrumă să publice în colónele acelei foi menite pentru cultura poporului și lectură ușoară acomodată pentru popor, din sfera economiei de casă, industriei și comerțului;

b) pentru viitor fiă-care agentură comunală priimesce un exemplar din „Transilvania“, organul Asociațiunei, decă adună la an pentru scopurile Asociațiunei cel puțin 5 fl. și-i transpune la cassa centrală a Asociațiunei.

Nr. 6/474—1894. În urma concursului literar publicat de aici cu termenul până la 1 Octombrie 1895, și anume 200 fl.; pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului: „Dietetică populară, cu deosebită considerare la modul de viață a țăranului român“, — dl. Dr. G. Vuia, cu datul 12 Decembrie 1894. cere să se cumpere cu prețul concursului de 200 fl. opusul său „Higiena populară cu privire la săteanul român“, ediția II-a, din care dispune încă de circa 500 exemplare.

— Cererea nu se poate încuviința, se îndreptă însă autorul să reflecteze în termenul deschis la concursul publicat.

Nr. 7/497—1894. Prim-secretariul Asociației Z. Boiu cu dat. 23 Decembrie 1894. transpune un exemplar din broșura „Institutul Ioan Otteteleșan“. Acte relative la fundație și organizare, 1876—1894. București, 1894“ din cele primite de la Academia română din București, pentru biblioteca Asociației.

— Spre scire cu mulțumită, pe lângă observarea, că s'a transpus la biblioteca Asociației.

Nr. 8/498—1894. Domnul Ioan Serbu, protopop, Șomcuta mare, cu datul 23 Decembrie 1894. transpune 100 fl. drept taxă de membru ordinar pe viață pentru biserica gr. cat. română din Șomcuta-mare, pe lângă cererea: să se trimită foia Asociației la adresa oficiului parohial.

— Suma de 100 fl. se primește cu mulțumită; comuna bisericească greco-cat. română din Șomcuta-mare, se declară de membru ordinar pe viață al Asociației și se prevede cu document de legitimare până la procsima adunare generală a Asociației, însărcinându-se biroulul a lua dispoziții pentru trimiterea foii la adresa cerută.

Nr. 9/505—1894. Direcțiunea despărțământului Asociației din Făgăraș, cu datul 21 Decembrie 1894. așterne protocolul adunării generale a despărțământului același, ținute în Făgăraș la 18 Noiembrie 1894, împreună cu lista membrilor și tacele în sumă de 57 fl.

Din cuprinsul protocolului se constată următoarele:

a) s'a luat spre scire raportul subcomitetului despre activitatea sa din anul precedent și s'a dat absolutoriu subcomitetului, cât și cassariului despărțământului;

b) s'a încasat tace pro 1894: de la membri vechi în sumă 55 fl., de la un membru ajutătoriu 1 fl.; iar de la d. Nic. Rațiu

și Iosif Stoica din Șinca veche, câte 1 fl., pentru diplome, cu totul: 57 fl. transpuși la cassă centrală a Asociațiunei;

c) s'a votat bugetul despărțământului pro 1895;

d) s'a ales comitetul despărțământului pre un nou period de trei ani, în persoanele dnilor: Basiliu Rațiu, Iuliu Dan, Ioan Turcu, Dr. Andreiu Micu, Dr. Stefanu Popu, Dimitrie Chișoreanu și Ioan Dejenariu;

e) s'a autorizat comitetul, să provoce agenturile comunale pentru împlinirea datorinței lor și se designeze locul și timpul pentru procsima adunare generală a despărțământului.

— Protocolul servește spre scire cu aprobare; se adevăresce priimirea sumei de 57 fl. taxe de membri pro 1894 ș. a., ear biroul priimesce însărcinarea, a provede cu diplome pe dñi: N. Rațiu și Ios. Stoica din Șinca vechiă.

Nr. 10/5—1895. Direcțiunea scôlei civile de fete a Asociațiunei cu datul 3 Ianuariu 1895. Nr. 1 transpune protocolul conferinței corpului didactic din 1 Ianuariu 1895.

— Spre scire cu aprobare.

Nr. 11/6. Dlă Dr. Corneliu Diaconovică, membru al comitetului Asociațiunei, cu datul 3 Ianuariu 1895, presentă un proiect pentru o nouă întreprindere literară din partea Asociațiunei, în scopul lățirii sciințelor și artelor în cercuri cât mai largi la poporul nostru, anume prin editarea unei *enciclopedii române* în forma așa numitelor „Lexicóne de conversațiune“.

— Se predă spre studiare și raportare comisiunei constătătoare din membri: Dr. Ilarion Pușcariu, Z. Boiu, P. Cosma, L. Simonescu și Dr. C. Diaconovică.

Nr. 12/7, 8 și 9. Cassariul Asociațiunei presentă următoarele conturi dela tipografia archidieceșană:

a) despre 3 fl. 50 cr. pentru 200 esemplare blanchete „Consemnarea membrilor Asociațiunei“ după despărțăminte;

b) despre 203 fl. 83 cr. pentru tipariul „Transilvaniei“ în 900 esemplare, dimpreună cu învélirea, broșarea și espedarea pe ultimul pățrară din anul 1894;

c) despre 350 fl. ca anticipațiune pentru tipariul opului (tom. II): Date istorice despre familiile nobile române, de dlă Ioan cav. de Pușcariu.

— Se transpune oficiul de cassă al Asociațiunei, spre achitare.

Nr. 13/10. Domnișóra Elena Petrașcu, directóra internatului scôlei de fete a Asociațiunei, împărțășesce cu datul 3 Ianuariu

1895, că vedându necesitatea unei guvernante pentru conversațiune în limba francesă cu elevele internatului, a angajat de probă pe d-șora Jeanne Ravou din Hattol, depărtământul Epinal în Francia, cu remunerație lunară de 15 fl. și întreținerea; și fiind-că respectiva împlinesce datoria sa cu consciință, cere aprobarea acestui postu de guvernantă.

— Se transpune corpului didacticu dela scôla de fete a Asociațiunei spre opinare și raportare.

Nr. 14/11. Cassariul Asociațiunei presentă -cu datul 31 Decembre 1894. conspectul operațiunilor la cassa Asociațiunei transilvane, dela 1 Octobre până la 31 Decembre 1894.

— Spre scire.

Nr. 15/12. Se presentă actul dto 2 Iauuariu c., despre scontrarea cassei Asociațiunei cu finea anului 1894, făcută de vicepreședintele Asociațiunei însoțit de membrul comitetului Ioan Papiu, după care reiese, că starea aceleia e în deplină consonanță cu cărțile cassei.

De asemenea saldul cassei societății „Transilvania“, din care se dau ajutóre învețăcelor meseriași.

Se constată mai departe, că efectele fondurilor Asociațiunei consună cu scontrul efectelor purtat în deplină regulă.

Conspectul despre saldurile cassei la 31 Decembre 1894, pentru fondurile speciale, și despre numărul și valórea efectelor, este accludat la raportu.

— Spre scire.

Nr. 16/451—1894. Secretariul I. al Asociațiunei referă cererea învețătorilor dela scôla de fete a Asociațiunei I. Popovici și Dr. V. Bologa, dto 2 Decembre 1894, pentru urcarea salariului lor la minimul prevăduț în legea statului.

— Ne-permitându mijlócele, cererea nu se pôte încuviința.

Nr. 17. Pentru verificarea procesului verbalu,

— se designă membrii: I. Hannia, I. Papiu și I. Crețu.

Ședința se închee.

D. u. s.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.

v.-președinte.

Dr. V. Bologa m. p.

secretariu II.

Verificat. Sibiu 10 Ianuariu 1895.

I. Hannia m. p.

I. Papiu m. p.

I. Crețu m. p.